

Információs hozzáférés vagy dokumentumellátás. Az International Visual Arts Information Network projektről

A könyvtári világ után a múzeumi is erőteljesen számítógépesít. A művészeti múzeumok és galériák a digitális képrögzítés lehetőségeit kóstolgatják. Interaktív vizuális adatbázisok készülnek – szakértőknek és minden érdeklődőnek.

Szeretném megvilágítani az információs hozzáférés azon aspektusait, amelyek a következő pár évben a viták, s azon túl a fejlesztés és alkalmazás előterébe fognak nyomulni, mindenekelőtt a gyors információ-technikai előrehaladás következtében, s így fontos, hogy lehetséges felhasználásokról szó essék. Főként a képi, illetve a vizuális és szöveges információk kombinációjával foglalkozom, s itt is inkább a művészeti múzeumokkal és galériákkal összefüggésben.

Azt szokták mondani, s nem teljesen alaptalanul, hogy a múzeumok világa vagy tíz évvel elmaradt a könyvtárakétól az információs technika, s azon belül a hálózatok dolgában. Ez általánosságban igaz lehet a szöveges információhordozók esetében, ám mostanában érdekes példákat találhatunk a művészeti és más múzeumok területéről a lézerlemez és a gyorsan fejlődő digitális képrögzítés technikája nyújtotta lehetőségek hasznosításában. A könyvtárak pedig, felismerve a vizualitás szerepét és az interaktív multimédia adatbázisok nyújtotta elképesztő lehetőségek fontosságát leendő információs technikájuk tervezése szempontjából, meglehetősen érdeklődéssel kezdik figyelni a múzeumok világából érkező híreket.

A vizuális információ-tartalom – bárhol is definiáljuk ezt – izgalmas lehetőséget kínál számos felhasználási változathoz az önálló média-hordozótól az osztott adatbázisú vagy online hálózatokon keresztül a jó minőségű (fekete-fehér vagy színes) kiadványszerkesztésig mind a szélesebb felhasználói közönség, mind a kutatás, az állományépítés és oktatás (ezen belül a távoktatás) számára.

Umberto Eco Utazások a Hipervalóságba (Travels in Hyperreality) című művében az Élő Művészetek Háza (Los Angeles, Buena Park) kérdését érintve így ír: a ház filozófiája nem úgy szól, hogy „adunk nektek másolatot, hogy azután az eredetét kívánjátok meg”, hanem „olyan másolatot szándékozunk adni nektek, hogy többé ne legyen szükségetek az eredetire”.

Valahányszor vizuális adatbázisokról vagy interaktív multimédiáról, vagy művészeti alkotáshoz kapcsolódó bibliográfiai anyagról esik szó, nem szabad elfelejtenünk, hogy mindig az eredeti műalkotásra irányuló összefüggésekről, s nem öncélról van szó. Nem szakíthatók el a forrásnak számító eredeti művek a létrejövő információktól és értelmezésektől.

Mindig megdöbben, ha újra és újra olyan művészettörténészek megnyilatkozásaival találkozom, akik szerint egy festmény reprodukciója esetében a fekete-fehér másolatot előnyben kell részesíteni a színessel szemben (jóllehet készséggel elismerem, hogy számos színes másolat minősége csapnivaló). Az így gondolkodók nem számolnak azzal sem, hogy az „eredeti”, ahogy most látjuk, az idő következtében nagyon eltérhet a létrehozásakor tapasztalt minőségtől.

A köztulajdonban álló múzeumok gyűjteményére vonatkozó információk mindenki számára hozzáférhetőnek kell lennie

A Skót Nemzeti Múzeum gyűjteményéről és számítógépesítéséről írva, *John Burnett* a következőket állapítja meg: „Az új Skót Nemzeti Múzeum tervei szerint lesz az épületben egy olyan övezet, ahol a látogatók hozzáférhetnek számos adatbázishoz, könyvhöz és más tájékoztató eszközhöz, hogy ily módon többet tudhassanak meg a gyűjteményről és belső összefüggéseiről. Ennek érdekében megközelítésünk a mindent firtató kíváncsiság kielégítési lehetőségeire, s nem a számítógép adottságaira koncentrált. Az információ-technikai alkalmazás a múzeumokban is lenyűgöző és izgalmas lehetőségeket kínál. A lényeg a számítógépesítés dolgában nem a gép vagy az adatbázisok sora, hanem a belőlük és általuk nyerhető információ, s annak lehetősége, hogy az emberek jobban megismerhessék gyűjteményeinket” [1].

A londoni National Gallery *Micro Gallery* elnevezésű interaktív vizuális adatbázisa, amely 1991 júliusától világszerte etalonnak számít művészeti múzeumok információtechnikai fejlesztéséhez, 1993 végén várhatóan kompaktlemezen is hozzáférhető lesz.

Az országos és nemzetközi kooperáció, a partneri kapcsolatok és egyesülések egyre növekvő szerepe

Nagy-Britannia Művészeti Tanácsának képzőművészeti osztálya 1992-ben érdekes jelentést bocsátott ki a következő címen: *A tökéletes spagetti, avagy a művészeti galériák interaktív multimédiáinak lehetőségei* [2]. A jelentésben foglalt ajánlások szerint a következő öt évben létre kell hozni és anyagi támogatásban kell részesíteni egy „országos fejlesztési programot, amely felsorolja a legfontosabb teendőket... és elősegíti az együttműködést, bizonyos közösen elfogadott szabványok megállapításával”. A jelentés publikálása óta a Művészeti Tanács már több ismertető célzatú továbbképző tanfolyamot finanszírozott a művészeti múzeumok alkalmazottai számára, ami igen szerény kezdetnek tűnik a felettebb ambíciózus ajánlásokhoz viszonyítva.

A Franciaországban elfogadott *Videomuseum* nevű vizuális adatbázis projekt megvilágíthatja az országos fejlesztési program jelentőségét. E programban részt vesznek a huszadik századi művészettel foglalkozó jelentősebb múzeumok egy egyesülés formájában, amelynek keretében minden múzeum felel az adatbevitelért és -felújításért. Évente kell elkészíteni és bevinni a közös rendszer számára szükséges rövid leírásokat a művészekről és művekről, s az egyesülés az összegyűjtött vizuális és szöveges információt lézerlemezen mindenki rendelkezésére bocsátja mint az országos nyilvános hozzáférés eszközt. Emellett a múzeumok elkészítik a teljes körű leírásokat és felvételeket is, de ezek csak maguk számára hozzáférhetők (tehát a nagyközönség vagy az egyesülés többi tagja számára nem).

Vannak már olyan tervek is, hogy a *Videomuseum* rövid – szöveges – leírásait a Minitel nevű ismert közhasznú információkat biztosító hálózatnak is átengedik. Az elv egyébként más századok művészete vagy más érdeklődési körök számára szintén felhasználható.

Az olasz képzőművészeti információs központ (Centro di Informazione e Documentazione Arti Visive), amely a Firenze melletti Pratóban működő Jelenkori Művészeti Központ (Centro per l'Arte Contemporanea Luigi Pecci) részeként tevékenykedik, mostanában tette nyilvános is hozzáférhetővé a Videotel-hálózatban (meg az Itapac és RTC révén is) a jelenkori

művészettel foglalkozó adatbankját, mely képzőművészeti bibliográfiai információval, művészek biográfiai adataival és kiállítási információkkal is szolgál.

Madridban a spanyolországi Nemzetközi Művészeti Kiállítás (ARCO) Barátai elnevezésű vállalkozás törekszik leginkább a jelenkori művészet iránti érdeklődés és az avantgárd művészek képzése iránti igény minél jobb kielégítésére. Egyebek mellett 1989-ben ezért hozták létre az *ARCODATA*-t, a huszadik századi spanyol művészet első adatbázisát, amelynek gyűjtőkörébe a következők tartoznak: művészek és művészeti csoportosulások, művészettel foglalkozó szakértők, művészeti galériák, szakmai kiadványok tartalomjegyzéke, áruk. Az adatbázis elérhető a spanyol országos Videotex-hálózaton keresztül, továbbá papírformában publikálták a Mondadori kiadónál két kötetben (*Encyclopedia del arte español del siglo XX*). A spanyol Kulturális Minisztérium támogatásával az *ARCODATA* számos, a minisztériumhoz tartozó múzeumban és kulturális központban szabadon hozzáférhető [3].

Budapesten a Soros-alapítvány dolgozik egy nagyterű terven, amely Közép- és Kelet-Európa művészeti adatbankjának létrehozására irányul. Remélhetőleg számos intézmény fog ennek érdekében együttműködni, hogy jó nemzetközi információs hozzáférést teremtsenek az érdeklődők, támogatók, kereskedők és a közönség számára is, és elősegíthessék az állandó és ideiglenes kiállítások katalógusainak megjelentetését is.

A romániai Sinaiában 1992 májusában a múzeumi és kulturális örökség dokumentációjával foglalkozó tanácskozás (RECOMDOC) – a román Kulturális Minisztérium kötelékébe tartozó Centrul de Informatica si Memorie Culturala szervezte a Getty Art History Information Program pénzügyi támogatásával – egy asztal mellé ültette Közép- és Kelet-Európa delegátusait, a nyugat-európai és amerikai szakértőket, hogy megvitatassák a múzeumi dokumentációs terület együttműködési lehetőségeit, a szabványosítás és a szélesebb országos vagy nemzetközi kezdeményezések kérdéseit. A konferencia gondolata a CIDOC (az ICOM, a nemzetközi múzeumi tanács dokumentációs bizottsága) keretében zajló vitákban született, s remélhetőleg a kezdeményezés folytatódik az 1993 végén Ljubljánában rendezendő következő tanácskozáson.

A többéves előkészítő munka eredményeként várhatóan hamarosan elkészül a svájci négy nyelvű, nemzeti művészeti örökséggel foglalkozó adatbázis. Ennek céljaként azt fogalmazták meg, hogy létrehozzanak egy olyan „adatbázist az országosan meglévő mozdítható műalkotások áttekintésére, amely tartalmazni fogja a több mint 700 múzeum anyagát, s hozzáférhetővé teszi őket a tudományos kutatás és a nagyközönség számára”, ami remélhetőleg meg is valósul a kilencvenes évek közepére. A tervek egyrészt az online hozzáférést, másrészt CD-ROM és hagyományos katalógusok kibocsátását célozzák meg.

Ez a technikai fejlődés egybeesik azzal az egyre jobban terjedő új gondolkodással, amely a múzeum eleddig csak töredékesen hozzáférhető kincseit a maguk teljességében kívánja megmutatni, miközben a csökkenő költségvetés következtében egyre nehezebb olyan új műalkotásokat vásárolni, amelyek megütik a „múzeumi minőséget”.

Az IVAIN – gyakorlati továbblépés a művészeti információs nemzetközi együttműködésben

A nyolcvanas évek végén folytatott eszmecserékből kiviláglott, hogy csupán néhány múzeum és kulturális ügyekben illetékes testület igyekszik felhasználni, vagy tervezni felhasználni a vizuális adatbázisok nyújtotta lehetőségeket (főként gyűjteményfejlesztési célokra), s abban az időben szinte egyáltalán nem beszélhetünk országos vagy nemzetközi szintű együttműködésről. Ezen belül információcsere is alig volt a tervezett és aktuális fejlesztésekről.

Az angliai Ipswichben a nagy-britanniai Művészeti Tanács pénzügyi támogatásával létrehozott Európai Vizuális Művészeti Központ (European Visual Arts Centre) 1990 májusában tanácskozást hívott össze Amszterdamban, amelyen kilenc európai ország művészeti múzeumainak és kulturális testületeinek szakemberei vettek részt, hogy megvitassák a művészeti múzeumok interaktív multimédia-alkalmazásaival és a jövőbeni fejlesztésekkel kapcsolatosan felmerülő kérdések terén kölcsönös érdeklődésre számot tartó témákat. A résztvevők egyetértettek abban, hogy a jobb információcsere arról, hogy mit fejlesztettek ki, és milyen terveken dolgoznak, nemzetközileg is nagyban elősegítheti a szerény pénz- és időbeni erőforrásokkal rendelkező terület lehetőségeinek maximális kihasználását és a továbbképzés fejlesztését mind a galériák és múzeumok világában, mind pedig azon kívül. Másrészt ily módon elkerülhetők lesznek a felesleges párhuzamosságok a fejlesztés terén, s javulhat a nemzetközi együttműködés Európában és azon kívül is.

Ez vezetett az *IVAIN (International Visual Arts Information Network)* létrehozásához. Ez a szervezeteket és magánszemélyeket tömörítő egyesülés a modern művészetek terén az alábbi célokat tűzte ki:

- ▶ Nemzetközi szinten legyen jobb a tájékoztatás a művészeti gyűjtemények információs rendszereiben felhasználható vizuális művészeti adatbázis-fejlesztésről.
- ▶ Tisztázni kell a szellemi alkotásokkal kapcsolatos szerzői jogi kérdéseket a vizuális adatbázisok összes komplex vonatkozásában.
- ▶ Kezdeményezni kell a huszadik századi művészetekkel kapcsolatos interaktív multimédia-együttműködést, hogy feltárják a nemzetközi együttműködés

lehetőségeit, problémáit és pénzügyi előnyeit, továbbá gyakorlati téren hozzájáruljanak a szerzői jogi problémák megoldásához.

Az IVAIN keretében készítik és fogalmazzák az *ITEM (Image Technology in European Museums and Art Galleries)* adatbázist, amely az európai múzeumok és galériák vizuális adatbázis-fejlesztésekkel kapcsolatos eredményeiről tájékoztat, s előfizetéssel fél-évente hozzáférhető mind papírformában, mind hajlékonylemezen. A maga nemében egyedülálló információforrás elősegíti a vizuális adatbázisok és interaktív multimédia programok továbbfejlesztését. Az ITEM kapcsolatot létesített a New York-i Metropolitan Múzeum Thomas Watson Könyvtárában létrehozott *CLEARINGHOUSE* nevű adatbázissal. Az ITEM megteremtését az amszterdami székhelyű Európai Kulturális Alapítvány és az Európai Közösségek (DGX Cultural Action) pénzügyi támogatásának köszönheti.

Az IVAIN amellett, hogy igyekszik hozzájárulni a szerzői jogi kérdések tisztázásához és a digitális képrögzítés fejlesztéséhez, a román Kulturális Minisztériummal, a Musée National d'Art Moderne Centre Georges Pompidou-val és a Philadelphia Museum of Arttal együttműködve felelős egy olyan nemzetközi együttműködésben megvalósítandó interaktív multimédia projektért, amely *Brancusi* művészetének bemutatását célozza. A Brancusi-projektet anyagilag támogatja az EK DGXIII Impact 2 programja. A projekt azzal számol, hogy végeredményben elkészül egy olyan kompakt lézerlemez, amely kereskedelmi forgalomba kerülve tartalmazza az összes lehetséges képi és bibliográfiai adalékot a múzeumi gyűjteményekre alapozva. A Brancusi-projekt keretében megoldják a nemzetközi digitális publikálás technikai és szerzői jogi kérdéseit, s a produktum a maga jelentős információtartalmával elősegítheti a múzeumi tájékoztatás, a kutatás, az oktatás és számos könyvtári alkalmazás céljainak megvalósulását.

A projekt keretében óhatatlanul felmerül az a kérdés, hogy az interaktív multimédia vajon milyen funkciót és igényt elégítsen ki: a kutatóét vagy az általános tájékozódóét. Az a véleményem, hogy az embereket nem célszerű ily módon beskatulyázni. Sok olyan látogató jöhet egy művészeti gyűjtemény megtekintésére, aki bizonyos témában vagy művészek felől jól tájékozott lehet, s ezért olyan részletek iránt is érdeklődik, amelyek különben „szakértői” szintre vallanak. A másik oldalról egy kutatónak is szüksége lehet meghatározott témájához kiegészítő – s inkább a felületen mozgó – információkra.

Végül is a tartalomgazdag interaktív multimédia nem arra a célra készül, hogy gyorsabban szolgáltatssa azokat a szükséges információkat, amelyeknek könyvekből, katalógusokból, folyóiratokból való összegyűjtése órákba telne, hanem ezen túl lehetőséget kínáljon egészen új „ösvények” bejárására, amelyekre a felhasználó korábban nem is gondolt. A lényeg az, hogy

az új technikai lehetőség a felhasználót ne csupán kielégítse, hanem olyan további lehetőségek felkutatására ösztönözze, amelyek a múzeumok és a bennük őrzött műalkotások új, minden korábbinál teljesebb megismerésére lelkesítsék. S ha ez az új lelkesülés új értelmezéseket, új megértést eredményez, akkor az információs szolgáltatás valóban eredményesnek minősíthető.

Az ilyen fejlesztések azonban felvetik az anyagiak kérdését is: ki fizeti a hozzáférés költségeit, és hogyan fizeti?

A szellemi tulajdonra vonatkozó jogok talányai

A jelentős időbeli, intellektuális és pénzügyi ráfordítások mellett a művészeti adatbázisok létrehozásával számos, a copyright kérdéskörébe tartozó problémát kell megoldani. Különösen bonyolulttá válik a kérdés a modern művészet alkotásaival kapcsolatban. Ezen túlmenően a tisztességes térítés morális kérdéseket is felvet.

A múzeumok világában, s ezen belül a művészeti gyűjtemények esetében kardinális kérdés a minél nagyobb felbontású digitalizálás. Számos múzeumban a reprodukálásért kapott bevételek – akkor is, ha ilyen vonatkozásban a múzeum nem rendelkezik copyrighttal – igen fontos kiegészítő finanszírozást jelentenek. Továbbá az a morális köteleesség is fennáll, hogy biztosítva legyenek a felhasználói visszaélésekkel, a rossz minőségű bemutatással kapcsolatos problémák megakadályozásának feltételei. Technikai szinten a CEC (Comission of the European Communities) Esprit II által finanszírozott CITED elnevezésű copyrightvédelmi program, amely most EX-CITED néven folytatódik, alap lehet a tulajdonos copyrightjogainak védelmére.

Az Egyesült Államokban a CNI (Coalition for Networked Information) által elindított READI program (Rights for Electronic Access to Delivery of Information) keretében három szakértői kerekasztal-tanácskozás hozadékából állt össze egy előzetes tervezet [4], amelynek keretében azt igyekeznek megvilágítani, hogyan lehet alkalmazni a szerződéses jogot ezen a területen licencek vagy megállapodások formájában, amelyeket az információ/mű megteremtői és a terjesztendő mű felhasználói kötnek, s hogyan lehet a hálózat használóinak egyszerű megoldást kínálni a jogok és köteleességek betartása érdekében. Lehet-e a hálózat keretében megvalósuló információs piacon közös szóhasználattal és feltételekkel élni?

A panelek résztvevői három csoportot, az „eladókat”, a „vevőket” és a „közteseket” képviselték (akikre mindkét csoport jellemzői együttesen vonatkoznak), méghozzá több változatban, hogy a vita is „interaktív”

legyen. A kérdéskörrel kapcsolatban két idézet kívánkozik ide. A Brancusi-projekt vonatkozásában a copyrightjogokat gyűjtő társaság előzetes meghatározása: „Online hozzáférés: az ilyen vizuális információs rendszer problémái és veszélyei feltételezik, hogy a projekt eredményeit felhasználni kívánó csoportok előzetesen és egyénileg megállapodást kössenek és engedélyt kapjanak a hálózathoz való kapcsolódásra, s a hozzájárulás függ a hálózat méretétől, a felhasználó típusától és azon szolgáltatástól, amelynek programjával a projekt a hálózatban elérhető”.

Az Európai Közösség bizottságának 1993 januárjában elkészült előzetes jelentése, amely a kiadók új lehetőségeivel foglalkozik az információs szolgáltatások piacával való összefüggésben (*New Opportunities for Publishers in the Information Services Market*), azt javasolja, hogy „további együttműködést kell kezdeményezni az EK Jogi Tanácsadó Bizottsága és a kiadók között, hogy elősegítsék a szerzői jogok védelmének elfogadását, s az előnyök felismerését a társadalom és a tudományos világ körében, különös tekintettel a multimédia termékekre és a vizuális információk továbbítására”.

Képzőművészeti könyvtárak

Mindig nyugtalanított, hogy jóllehet számos múzeumnak van kiváló könyvtára, csupán kevés ilyen könyvtár nyilvános és hozzáférhető a múzeumlátogatók számára, és ha esetleg nyilvánosak is, inkább látszólagos, semmint reális ez a nyilvánosság. Nyilván el kell ismernem, hogy ennek a jelenségnek gyakran a hely- és vagy személyzeti hiány az oka, ugyanakkor úgy gondolom, hogy a művészettel kapcsolatos információk elérhetőségét biztosító helynek valóban a művészeti múzeum vagy galéria könyvtárának kell lennie.

Számos művészeti szervezet, könyvtár és multimédia-előállító cég vesz részt azokban a nemzetközi programokban, amelyek támogatást kapnak az Európai Közösség bizottságától. Ezek közé tartozik a RAMA (Remote Access to Museum Archives = Távhozzáférés a múzeumi levéltárakhoz) és az ELISE (Electronic Library Image Service for Europe = Elektronikus vizuális könyvtári szolgáltatást Európának). 12 interaktív multimédia program – melyek széles választékban képviselik az európai képzőművészetet – kezdeti szakaszában szerény pénzügyi támogatást kap a CEC IMPACT 2 program keretében. Még tárgyainak a vizuális adatbázisok céljaira történő kiegészítésről a jövőbeni SUPER JANET-hálózatban, amely – hasonlóan a tervezett egyesült államokbeli NREN-hálózat-hoz – jelentősen fogja növelni a lehetőségeket, ideértve a vizualitásait is.

Túl a papírformájú lexikonokkal versenyző CD-ROM-okon

1988-ban az *Art Libraries Journal* szerkesztője a következőket írta: „Talán valamennyi, a vizuális eszközök birodalmára irányuló erőfeszítésünk alapja egy nagy álom a mindent átfogó univerzális képi adatbankról, amely nem csupán a műalkotásokat öleli fel (jóllehet mindegyikükre kiterjed), hanem minden művészettel kapcsolatos tény, természeti jelenséget, látványban megnyilvánuló manifesztációt is, létté legyen az bármilyen szögből felvéve, akár mozifelvétel is, ugyanakkor mind retrospektív, mind a legfrissebb napi irányban teljes, továbbá a legaprólékosabban indexelt akár milyen műtörténeti, művészi, dizájnéri, filmművészeti kutatói, avagy bármilyen más szakmai oldalról jelentkező információéhség kielégítése végett. Az ilyen adatbank már nem »falak nélküli múzeum«, hanem »falak közé hozott mindenség« lenne” [5].

Ez a leírás magát a bőségben tobzódó információellátást villantja elénk. De ez a lehetséges bábeli torony kérdéseket is felvet a *hozzáférés és hasznosíthatóság* meghatározása terén, amikor információ „túlgyőzés”, információval való telítettség állhat be.

De felvetődnek kérdések az információhoz hozzáférést szolgáló technikával kapcsolatban is – főként a képi információkat illetően. Milyen mértékben kell széles körben terjeszthető hordozókat (videolemez, CD stb.) előállítani – az induláskor nagy ráfordításokkal, majd fokozatosan olcsóbban –, s milyen mértékben kell online hozzáférést nyújtani: mely körzetben, avagy országosan, illetve nemzetközi szinten is?

Felettből érdekes lesz a következő években azt tanulmányozni, hogyan alakul a CD-alapú kiadványok oktatási és kereskedelmi forgalma, másrészt miként hat az úrállomások által sugárzott oktató-szórakoztató

szolgáltatások és távoktatási programok sora az Európában kifejlesztendő online vizuális-szöveges művészeti adatbankok sorsára. Mindez jelentősen befolyásolja a dokumentumszolgáltatás és könyvtárközi kölcsönzés fejlődési irányait.

E konferencia egyik korábbi előadója, *R. Wood* négyfokozatú folyamatról beszélt: információkeresés–dokumentumkeresés–dokumentumrendelés–a dokumentum kézhezvétele. Ha mi számot vetünk a létező és nyilván gyors fejlődésű vizuális adatbázisokkal és az interaktív multimédia eszközök létével, azaz a III. konferencia nyelvén fogalmazva: az ilyen források keresésével és szolgáltatásával, akkor igen eltérő szolgáltatási sorral találjuk szembe magunkat (aminek komoly szerzői jogi kihívásokat is le kell győznie). Mindez még egyszer felveti a kérdést: ki fizet, és miért, és mennyit?

Irodalom

- [1] BURNETT, J.: Collections, information and computers in the National Museums of Scotland. Proceedings of the Society of Antiquaries of Scotland, 1991. 121. sz. p. 5–16.
- [2] FRANCIS, R.–GRIGG, C.–NAIRNE, S.–PRING, I.: Very Spaghetti: the potential of interactive multimedia in art galleries. London, Arts Council, 1992.
- [3] SALVADOR, S. V.: ARCODATA SPAIN. A map of the databanks of art in Europe, Prato, 26 February 1993.
- [4] UBELL, R. Associates: Draft preliminary findings of the Rights for Electronic Access to Delivery of Information (READI) Projekt. Washington D. C., Coalition for Networked Information, 1992.
- [5] Editorial. *Art Libraries Journal*, 1988. 13. sz. p. 2–3.

Fordította: Sonnevend Péter

Bemutatóközpont a Kongresszusi Könyvtárban

A Kongresszusi Könyvtár országos bemutatóközpontot nyitott az interaktív információs technológiák megismertetésére. Ez egy önfenntartó, nem profit vállalkozás az interaktív videotechnikák oktatási és információs felhasználásának demonstrálására. Teljes egészében magántámogatásból, adományokból, valamint a berendezések és felszerelések kölcsönzéséből tartják fent.

A központban 29 interaktív munkaállomást helyeztek el, általában a számítógép és az optikai lemezjátékos kombinációjával. Több mint 200 multimédia-alkalmazást lehet tanulmányozni az ismeretek és a tudományok legkülönbözőbb területein.

/Advanced Technology/Libraries, 21. köt. 5. sz. 1992. p. 3./

Mennyit költünk lovakra és könyvtárakra?

Ezt a kérdést tette fel *James H. Billington*, a Kongresszusi Könyvtár igazgatója *John Ruskin* nyomán, aki 1849-ben kérdezte: „Mennyit törődünk mi, nemzeti mivoltunkban, a könyvekkel? Mit gondolnak, mennyit fordítunk összesen könyvtárainkra, köz- és magánkönyvtárainkra együtt, összehasonlítva azzal, amennyit lovainkra költünk?” A kérdésre 1988-ban adható válasz: az amerikai fogyasztók 15 082 000 000 dollárt költöttek lóversenyre, lóvételre és állatorvosra, míg összesen 6 432 000 000 dollárt könyvtárakra.

/Information Hotline, 24. köt. 7. sz. 1992. p. 1./

(P. I.)